

PM – grundläggande granskning av överförmyndarnämnden

2021-10-12

Diarienummer:	KS9 2021-18
Datum:	2021-10-12
Handläggare:	Carolin Gerelius KPMG, Emma Garpenholt KPMG
Organisation:	Revisionskontoret

1 Bakgrund, syfte och revisionsobjekt

KPMG har, på uppdrag av lekmannarevisorerna, genomfört en grundläggande granskning av överförmyndarnämnden.

Granskningens syfte är att ge revisorerna underlag till att bedöma om nämnderna har en ändamålsenlig verksamhet, driver verksamheten på ett tillfredsställande sätt ur ekonomisk synpunkt samt har en tillräcklig intern kontroll.

Rapportering har sker i form av PM. Detta är den första delrapporten och följande frågeställningar har besvarats:

1. Är nämndens styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomi ändamålsenlig?
2. Har nämnden en ändamålsenlig hantering av pandemins konsekvenser?

Granskningen har genomförts via dokumentstudier samt genom intervju med representanter från förvaltningen.

Rapporten är sakgranskad av nämnden.

2 Nämndens styrning och kontroll av verksamheten

De iakttagelser som görs nedan avser den löpande verksamheten fram till delårsrapporten avseende 31 augusti. Slutlig rapportering i verksamhetsberättelsen bedöms i februari. Bedömning av den interna kontrollen rapporteras i december.

Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?

Nämnden har avlämnat två delårsrapporter 2021, den 31 mars och den 31 augusti. I delårsrapporterna sker uppföljning av samtliga delar enligt internbudgeten.

Överförmyndarnämnden har i internbudget för 2021 fastställt fyra nämndmål. Vår bedömning är att nämnden har tolkat mål och uppdrag från de kommunövergripande målen och brutit ned i nämndmål i syfte att vara styrsignaler till verksamheten. De fyra nämndmålen har nämndindikatorer kopplade till respektive mål. Det finns upprättade målvärden kopplade till varje nämndindikator som är mätbara.

I överförmyndarnämndens verksamhetsplan är nämndmålen omsatta till aktiviteter.

Delårsrapporterna är en uppföljning av överförmyndarnämnden samlade verksamhet utifrån bland annat reglemente, internbudget och förvaltningens verksamhetsplan.

Måluppfyllelsen i delårsrapporterna grundas på en sammanvägd bedömning utifrån förvaltningens verksamhetsplan, nämndindikatorer och andra genomförda eller planerade aktiviteter. Nämndens fyra mål bedöms kunna uppfyllas under året.

Vi bedömer att mål, indikatorer och aktiviteter är upprättade i enlighet med reglemente för Linköpings kommun. Uppföljning av nämndmålen redogörs i delårsrapport inklusive vidtagna åtgärder för att uppnå målet. Nämndens bedömning är i enlighet med de instruktioner nämnden erhållit av kommunledningsförvaltningen. Vidare bedömer vi att nämnden är korrekta i sin bedömning av måluppfyllelsen.

Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?

Nämnden tar del av information från förvaltningen och dess verksamheter, dels i samband med delårsrapporter, dels vid nämndsammanträden. Av sammanträdesprotokollen framgår att nämnden följer det ekonomiska läget via så kallade månadsrapporter.

Nämnden redovisar i delårsrapporten per den 31 augusti en positiv avvikelse på 316 tkr vilket främst förklaras av att utvecklingskostnaderna gällande digitalisering ännu inte har använts. Verksamhetsområdet *Godemän ensamkommande barn* redovisar ett underskott på 127 tkr. Nämndens beräknade prognos för 2021 är ett underskott på -62 tkr som förklaras av ofinansierade arvoden till gode män ensamkommande barn samt att personalkostnaderna förväntas överskrida budget. Personalkostnaderna beror främst på tillfälligt köp av interna tjänster (ekonomitjänst).

Det pågår ett försök att teckna avtal om kostnadsersättning med andra kommuner vars anvisade barn placeras i Linköpings kommun för att arbeta med budgetunderskottet. Enligt lag är det överförmyndarnämnden i barnens vistelsekommun som är ansvarig för tillsyn och arvodering av god man även i dessa ärenden, trots att statsbidragen går till anvisningskommunen.

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning och en uppföljning och rapportering som sker med regelbundenhet i nämnden. Vår bedömning är att nämnden har lyft fram vilka orsaker som ligger till grund för det prognosticerade budgetunderskottet och hur de hanterar detta.

Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

Överförmyndarnämnden fattade den 12 oktober 2020 beslut om interkontrollplan för verksamhetsår 2021. I interkontrollplanen har 14 kontrollmoment fastställt utifrån riskanalys.

Handläggningen inom överförmyndarens verksamhetsområde kan sammanfattas i sex huvudsakliga processer som i sin tur innehåller delprocesser. Vid årets riskanalys har tre delprocesser identifierats som kritiska och som ska följas upp under året.

Utförda kontroller enligt interkontrollplanen följs upp och redovisas i verksamhetsberättelsen.

2.1 Analys och bedömning styrning och kontroll av verksamheten

Varje enskild nämnd är ansvarig att säkerställa att dess verksamhet bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges viljeriktning vilken bland annat fastställs i de kommunövergripande målen.

Vi bedömer att överförmyndarnämnden har en tillräcklig måluppfyllelse. Utifrån nämndens bedömning av måluppfyllelsen kan vi konstatera att nämndens fyra mål kommer att uppfyllas under året.

Det framgår i Reglementet för Linköpings kommun att så kallade månadsrapporter ska upprättas varje månad av förvaltningarna. Månadsrapporterna ska redovisa nämndens internbudget och informera om nämndens verksamhet, ekonomi och personal. I överförmyndarnämnden har månadsrapporter redovisats för nämnden sedan april månad 2021.

Utifrån vad som fastställs i reglementet bedömer vi att överförmyndarnämnden har en god ekonomisk styrning och framhåller vikten av att förvaltningen fortsättningsvis redovisar månadsrapporter till nämnden.

3 Har nämnden en ändamålsenlig hantering av pandemins konsekvenser?

Precis som övriga samhället har överförmyndarverksamheten påverkats av restriktionerna på olika sätt. Många huvudmän har inte kunnat få besök av sin gode man eller förvaltare, antingen på grund av besöksförbud på boendet eller för att den gode mannen själv befinner sig i riskgrupp, ungefär en tredjedel av huvudmännen har en god man eller förvaltare som är över 70 år. Med anledning av det har alternativa kommunikationslösningar nyttjats.

Överförmyndarnämndens politiska verksamhet har påverkats såtillvida att sammanträden förkortats, utgått eller genomförts digitalt. Omprioritering och förskjutning av nämndens ärenden har varit nödvändig till följd av restriktioner och förändrade mötesformer. Överförmyndarenhetens arbete har under året

anpassats till arbetsgivarens riktlinjer, vilket inneburit arbete på distans till viss del. Följden har blivit högre krav på både chef och medarbetare vad gäller planering och flexibilitet, samtidigt som lagstadgade krav på myndighetens verksamhet inklusive rättssäkerheten för huvudmännen måste uppfyllas.

Effekterna av coronapandemin har tagits upp på nämndens sammanträden vid ett flertal tillfällen då enhetschefen för verksamheten har informerat nämnden om hur de påverkats av pandemin och olika frågeställningar som uppkommit.

4 Eventuell fortsatt granskning

Vi rekommenderar revisorerna att följa utvecklingen av det som framgår här nedan.

Antalet frivilliga med uppdrag som god man, förvaltare eller förordnad förmyndare fortsätter att minska stadigt. Bland gode män och förvaltare fortsätter trenden med ökad andel kvinnor 58 % jämfört med män 42 %

Att vara god man eller förvaltare åt en annan person kan vara utmanande och en del uppdrag är komplexa. Nämnden är inne i en översyn av riktlinjer för arvode och söker ständigt nya vägar för att rekrytera ställföreträdare. Kommunstyrelsen har fattat beslut om en ny typ av verksamhetsuppdrag till Leanlink gällande professionella gode män och förvaltare i de mest komplicerade uppdragen som inte lämpar sig för ideella ställföreträdare. Verksamheten arbetar nu med att ta fram ett verksamhetsuppdrag till Leanlink.

Under augusti 2021 var ett 50-tal fler uppdrag som god man aktuella jämfört med föregående år vilket är resultatet av ett högre inflöde av ansökningar och anmälningar under våren. Uppdragen för barn (förordnande förmyndare och medförmyndare) är sammanlagt 50 och jämförbart antal med föregående år. Däremot är antalet legala förmynderskap ett 30-tal fler jämfört med samma tid föregående år. Nämnden kommer att följa utvecklingen noga då prognoserna tidigare bedömt stabila volymer över tid.

Förhoppningen kvarstår om att planerad digitalisering av verksamheten i form av införande av ett nytt verksamhetssystem kommer att kunna genomföras under årets sista fyra månader. När det gäller den mer utåtriktade verksamheten att informera, utbilda och rekrytera ställföreträdare har den inte varit möjlig att genomföra fullt ut under rådande pandemi, men aktiviteter planeras för hösten 2021.

PM –
grundläggande
granskning av
Överförmyndarnämnd
en 2021

2022-03-11

Diarienummer: KS9 2021-18
Datum: 2022-03-11
Handläggare: Caroline Gerelius och Fredrik Ottosson
Organisation: KPMG

1 Bakgrund, syfte och revisionsobjekt

Revisionskontoret genomför, på uppdrag av kommunens revisorer, en grundläggande granskning av *Överförmyndarnämnden*.

Granskningens syfte är att ge revisorerna underlag till att bedöma om nämnden har en ändamålsenlig verksamhet, driver verksamheten på ett tillfredsställande sätt ur ekonomisk synpunkt samt har en tillräcklig intern kontroll.

Detta är det sista PM (delrapporten). Följande frågeställningar har besvarats:

1. Har nämnden till kommunfullmäktige redovisat en ändamålsenlig verksamhet utifrån reglemente och kommunens budget?

Denna granskning har genomförts genom en dokumentstudie. Avstämning har vid behov gjorts med ansvariga på förvaltningen.

De förtroendevalda revisorerna har i november 2021 genomfört dialog med presidiet.

Rapporten är sakgranskad av ansvariga tjänstepersoner i förvaltningen.

2 Har nämnden till kommunfullmäktige redovisat en ändamålsenlig verksamhet utifrån reglemente och kommunens budget?

De iakttagelser som görs nedan avser nämndens rapportering till kommunfullmäktige av året som gått, enligt verksamhetsberättelsen

Nämnderna ansvarar enligt kommunallagen 6 kap 6 § för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Nämnden tillämpar kommunens modell för mål- och resultatstyrning samt följer anvisningar och mallar för verksamhetsberättelsen, och uppföljning av verksamhetsplan.

Nedan beskrivs de iakttagelser som gjorts avseende nämndens uppföljning i verksamhetsberättelsen.

2.1 Iakttagelser ekonomi

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 14 583 tkr vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 1 464 tkr (nettobudgeten för 2021 uppgick till 16 047 tkr). Orsaken till avvikelsen förklaras främst av den väntade Covid19-effekten uteblev vilket resulterade i att resultatpåverkan från 2020 vart en positiv avvikelse på 740 tkr.

Verksamhetens kostnader tkr	Utfall 2021	Budget 2021	Avvikelse	Utfall 2020
Verksamhetens nettokostnader	14 583	16 047	1 464	15 115
Varav kostnader	21 951	23 610	1 659	22 105
Varav intäkter	-7 368	-7 563	-195	- 6 990
Investeringar	0	0	0	0

Enligt kommunens regler för ekonomistyrning från 2006 ska en nämnd som prognostiserar ett underskott som överstiger 1 procent och uppgår till mer än 1 mnkr vidta åtgärder för att inom tre år eliminera underskottet. Nämnden redovisar inga underskott som föranleder åtgärder.

Nämnden redogör i en tabell för driftkostnaderna av verksamheten. I tabellen går det att se att två verksamhetsområden redovisar positiva avvikelser, *Gode män och förvaltare*, vuxna 1 632 tkr och *Nämnden* 103 tkr. De övriga två områdena redovisar underskott vid bokslutet. Avvikelser förklaras.

2.2 Övriga iakttagelser verksamhetsberättelsen

Följande iakttagelser har noterats från verksamhetsberättelsen:

- Förslag på en rad förändringar i samband med utredning kan bli införda från 2023. Detta innebär bland annat att arbetsuppgifter flyttas från tingsrätterna till kommunerna.
- I samarbete med Leanlink kommer rutiner utarbetas för att på bästa sätt hänvisa till professionella ställföreträdare i de mer utmanande uppdragen.
- Utmaningen kring digitaliseringen.
- Nämnden har gång på gång stött på problem när det kommer till att öka graden av digitalisering av verksamheten. Prognosen nu är att upphandling väntas ske i under första halvåret 2022 med implementering i slutet av året.
- Under året har det varit svårt att hitta personer som är beredda att ta sig an mer utmanade uppdrag. Det har lett till att ett mindre antal huvudmän har fått en professionell ställföreträdare istället för en frivillig god man. Arvodet för dessa har nämnden beslutat ska betalas av huvudmannen upp till den kostnadsnivå som motsvarar en frivillig god man, mellanskillnaden bekostas av nämndens medel.

Enligt reglemente för Linköpings kommun ska kommunstyrelse och varje nämnd årligen ta fram en särskild internkontrollplan och följa upp planen i en internkontrollrapport. Till verksamhetsberättelsen bifogas en internkontrollrapport. Av rapporten framgår att internkontrollaktiviteterna har genomförts vid tre tillfällen. Aktiviteterna har tagits fram utifrån de tre delprocesser som identifierats som kritiska. Planerade besök har under året inte kunnat genomföras i den utsträckning som var planerad med anledning av

pandemin. Den övergripande bedömningen utifrån kontrollmomenten är positiv.

2.3 Iakttagelser måluppfyllelse

Nämnden har i internbudgeten för 2021 antagit 4 nämndmål som ska bidra till de 13 kommunövergripande målen. För varje nämndmål finns indikatorer som beskriver den kortsiktiga måluppfyllelsen. För att förbättra måluppfyllelsen på kort och lång sikt har aktiviteter samlats i verksamhetsplanen för 2021.

Måluppfyllelsen grundas sedan på en sammanvägd bedömning utifrån resultat, förvaltningens verksamhetsplan, nämndindikatorer och andra genomförda eller planerade aktiviteter.

Nämnden har bedömt måluppfyllelsen för de fyra nämndmålen, (se bilaga 1 för sammanställning av nämndens bedömning).

- 3 mål bedöms som uppfyllda.
- 1 mål bedöms som delvis uppfyllda.
- 0 mål bedöms som ej uppfyllda

Enligt Linköpings kommuns reglemente utgör indikatorerna ett underlag för bedömningen av måluppfyllelsen. Indikatorer ger en bild av utvecklingen och tillståndet i målområdet. Riktning för förbättring (tidserier) är därför viktig för att bedöma tillståndet och om utvecklingen går i rätt riktning. Utifrån nämndens uppföljning och indikatorernas utveckling jämfört med målvärden bedömer vi att indikatorerna bidrar till att (se bilaga 1.1):

- 3 mål kan uppnås
- 1 mål kan delvis uppnås
- 0 mål kan ej uppnås

I uppföljning av överförmyndarenhetens verksamhetsplan framgår att av de totalt 17 aktiviteterna har endast 4 aktiviteter genomförts. Vidare framgår att 7 aktiviteter delvis genomförts, 5 aktiviteter har skjutits fram och 1 aktivitet är ej genomförd. Det saknas i flera fall beskrivning/kommentar till varför aktiviteten endast delvis genomförs, skjutits fram eller ej genomförts.

2.4 Analys och bedömning

Nämnden har följt kommunens anvisningar vid upprättandet av verksamhetsberättelsen.

Nämnden redovisar ett positivt resultat. Avvikelser till ekonomi, mål och verksamhet förklaras

Nämnden har redovisat verksamhetens utfall jämfört med internbudgeten i ett driftsammandrag.

Vi **bedömer** utifrån vår översiktliga granskning att nämnden i redovisat en ändamålsenlig verksamhet utifrån reglemente och kommunens budget.

1 Bilaga nämndens måluppfyllelse

Mål uppnått
Uppnått
Delvis uppnått
Ej uppnått

	Kommunövergripande mål	Överförmyndarnämndens nämndmål	Mål uppnått
Medborgare	Välståndstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum	Rätt medborgare får rätt stöd	Uppnått
		Hållbara ställföreträdarskap med god kompetens	Uppnått
		Huvudmannens rätt tas tillvara	Uppnått
Verksamhet	Effektiv organisation med goda resultat	Ökad digital hantering av handlingar	Delvis uppnått

1.1 Vår bedömning av indikatorernas bidrag till nämndens måluppfyllelse

Mål	Antal indikatorer	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Ej uppfyllda	Mät s ej	Bedömning
Rätt medborgare får rätt stöd	1	1				
Hållbara ställföreträdarskap med god kompetens	1	1				
Huvudmannens rätt tas tillvara	1	1				
Ökad digital hantering av handlingar	1		1			